

Festen paa Antvorskov.

Jeg har været med ved en Fest engang. Jeg var vel kun et Barn, men jeg mindes den, som hvad der påserede mig igaar. Den Søndags mangfoldige livlige Billeder gjorde et saa dybt Indtryk paa mit barnlige Sind, at ihvor meget dette end siden forandrede, saa har jeg dog aldrig brudt mig synligt om Feste, Optog eller Stads; der kunde aldrig noget Indtryk af disse Begivenheder holde sig ved Siden af dette. Sid jeg kunde fortælle Noget om den Dag, der var Dagen værdigt! Hvor vilde det ikke fryde mange af dem, der vare tilstede ved denne Fest og leve endnu, at læse Noget der var istand til at opfriske Erindringen om den Søndag, da Grev Bernstorff besøgte sin Datter Grevinde v. Dernath paa Antvorskov Slot.

Det gamle Antvorskov! — Det mærkværdige gamle Antvorskov Slot! Hellig Anders' Skovloster! Engang en Bølg for mange lærde Mænd, en Bølg for Konger og magtige Mænd. Dette store Herresæde, med Kirke, høit Spir, store runde, høie Tårne, en kostelig vidtløftig Have, en Skov, der var hele Mile lang, med ti Træer — fortalte Slotsbønderne — for hver Steen, der var i Antvorskovs Mure, men som gik ud, naar de taltes! Denne Spaadom gaar vel i Opfyldelse. Stenene bleve talte, Skoven forsvinder mere og mere. Hvilken Besiddelse! Hvilken Herlighed! Et Bøndergods, større end et Grevskab. Naar Bønderne om Aftenen kjørte hjem fra Hovedmarkerne, saa var den sidste Høst og Bloug endnu ikke kommen ind ad Slotsporten i Slagelse (Slottets Port kaldet), naar den første alle-rede var langt udenfor Byen paa den anden Kant. Og naar Bønderne rede Sommer i By, og saa samlede, enten i Bjerrebj, Landsgrø, Holmstrup, eller hvor det nu var aftalt, og de kom for at ride igennem Slagelse op til Slottet, saa hørte man Drønet af deres gamle Sommer-Viiser, deres svingende Trompeter og Dandren af deres Feste, længe før man kunde se dem; og naar de kom i deres Sommerpragt paa deres ubsmukkede Dg, der vare godt i Stand, allesammen behængte med store grønne Krandsse, en om Halsen paa Hæsten og to paa hver Hætte, og saa Binden bar paa, saa dufte det over hele Byen af Bukar og deslige Markblomster. Det bufter om mig endnu, naar jeg tænker derpaa. Jeg hører Trompeterne og Fiolerne. Jeg ser de hvædende store Duffer og Maigreven og Hestenes Manter og lange Haler indflettede med alleslags couleurede Silkebaand. Jeg ser det lange, lange Tog igennem Gaden: fire Mand i hvert Gæled. Det var, som om det aldrig vilde faae Ende, saadan en Mængde var der, og saa fløi der Bukartrandsse hen over Gaden til begge Sider, hvor Bønderne saae gode Venner og Bekjendte, og Trompeterne svingede udenfor hver Dør, hvor der boede Noget, de vilde gjøre Stads af, og saa jubele og sang og galloperede da afsted op til Herstaben, hvor der i Grev Dernaths Tid „var grumme rart at komme“ sagde Bønderne. Og saa stode vi Allesammen paa Venken bag den lange Mytterstald, og saae Veien mellem Slagelse og Antvorskov grønnes og blomster, imedens det delige Tog hølgede op ad Slottet til.

Jeg kan erindre Antvorskovs Herlighed fra den Tid af, at Finantstraad Koes ciede det. Han brød Kirken ned. Gamle Ffolk i Slagelse vare meget vrede paa ham derfor. Haandværkere og Arbeidsfolk der stattede ikke meget om at være med. Det gik en Dagleier ihde, som skulde tage det svære Jernbeslag af nogle Vægter; han fik sin ene Haand i Klemme mellem Laaget, og maatte lade endeel af Huden blive der, det fortalte Ffolk i Slagelse for ganske vist. Da blev ogsaa den Løngang arbejdet færdigt til (et langt Stykke ned i den idetmindste) som gik fra Antvorskovs Slotskirke til Sørs under Søen. Der var endnu en gammel Degu i Slotsbjerrebj, som forfikkede, at hans Fader havde været over en Måil nede i den Løngang, men var kommen til en svær Jerngitterport, og der laae Holger Danstke indenfor og sov; han turde ikke vække ham, og saa ogsaa han sin Vandringss Litendebringelse. En stor Kibberfal blev ogsaa dengang aldeles spoleret; den var i Slottets vestre Fløi, og skal have indeholdt adskillige interessante Sager fra Slottets gamle Tider. — Finantstraad Koes var en lærd Mand; han havde idetmindste en herlig stor Samling af Bøger, af hvilke jeg har baaret mange nyindbundne op til ham. Han var saa rig, og dog vilde han være den Fjofte, der sagde ødelæggende Haand paa Antvorskov Slot! Det har jeg aldrig kunnet tilgive ham. — Koes folgte Antvorskov til Grev v. Dernath, en Sviger-søn af Grev P. A. Bernstorff. Grev Dernath folgte Slottet til Statsraad Bruun, da hans Svigerfader var død, og Familieforhold nødte ham til at boe udenfor Danmark. Denne for-sjønede meget omkring Slottet, lod bygge smukke Husse, anlagge en Chaussée ned til Slagelse, plante en delig Allee og en stor Plantage, frede om Eiendommen og om Skoven. Men saa var den langfria ikke hans Kone poetisk nok, saa folgte han den til en fornem Speculant, jeg husker ikke, hvad han hed, som var i Compagni om den med en Anden, som jeg godt kan huske: da begyndte Herregaards-Slagteriet der; saa fik en Generalrigscommissair det, og nu gik det rigtig løs over det arme Antvorskov. Gudsset folgtes i jmaa, ganske smaa Stumper, Gaardens Marker i Smaa-Parceller, hvoraf til Nød en Familie kan leve. Skoven folgtes i Stumper og Stykker, efterat der først var solgt Træ for Træ, eller tildeels i Fabvernis. Og Slottet — af, det er sørgeligt at fortælle, hvorledes det gik med det. Det blev solgt fløivis, først en Fløi, saa den anden. Saa folgte igjen Høbereren af een Fløi denne ud i Stumper, og hver Kjøber brød sin Stump ned,

og samlede Muurstenene i Dyrger og folgte dem, saa Spaan-taget og Bjellerne til Brændsel, saa Binduer, Døre, Loft, Gulv, og endelig — Sømmene.

For endel Aar siden kom jeg til Slagelse fra Korfjør. Jeg havde hørt om Antvorskovs jammerlige Skæbne, og vilde-kaarligt saae dog mit Nie efter det. Jeg vidste, det var borte, men det var nu første Gang, jeg blev dette vaer. Det teg sig saa godt ud i forrige Tider fra Landeveien af, med den store alvorlige Bygning, der laa der oppe til Høire paa Banen. Nu var der Zugenting! Jeg satte mig for, næste Dag at see Grunden, hvor Antvorskov havde staaet. Hvor der saae sørgeligt, stygt og elendigt ud. Dyrger af jmaa Muurbrokker, høie Nælder, splintret Tømmer og Spaaner laae rundt om, hvor Slottet havde staaet. De to store runde Steen-Piller, jeg havde sprunget saa tidt paa i gamle Dage og som laae fra den Tid af, at Kirken blev nedbrudt, de laae paa deres Plads endnu, og en høi, svær Vind gik og maalte dem og handlede om dem med en Anden. Hvor mon nu de staae? Paa Ruineringsens — thi man kan ikke engang se Ruinerens — vestre Side stod den allerstørste lille Stump af Antvorskov, den hørte en Tømmermand til. Han stod der just selv med en svær Jernstang, og kilede løs paa en Muur i Grunden, hvoraf han pilkede Steen sammen i Dyrge. Ved Muren sad en Dreng og rettede Søen. Store Dyrger af halvraadne, med Læder, Pjalter af Fløiel og Klæde befattede Væggebrædder, stode opstabile for at tørres, og saa sælges til Brændsel. Den sidste Slotsherre havde gaaet rigtig tilbunds og var sluppen ned i en tilkastet aaben Begravelse. Et Par Karle gravede dybt nede og sloge de Dødes Klister itu, slængte deres Been i een Dyrge og Brædderne i en anden. „Venene skal til England,“ sagde Tømmermanden, „det har de bedre af, end ligge der i Jorden og raadne til ingen Verdens Nytte.“

Det er vist, det gamle Antvorskov, det er kommet til Nytte. Jeg købte mig en heel Muursteen; den vil jeg engang arbejde ud til en Model af den gamle Borg, saaledes som jeg kan mindes, at den saae ud, og jeg kan erindre den saa tydelig, som om jeg i dette Livet stod udenfor min Faders Have i Strædet, og saae den ligge der for mig.

Men allerhelst mindes jeg dog Antvorskov allertidligst og med størst Fornøjelse, saaledes som det var, da den skønne Fest holdtes paa Slottet for Grev Bernstorff. Som jeg sagde før, det var en Festdag!

Jeg husker det endnu saa grant, at min Fader kom hjem en Aften og var saa oprømt og fortalte saa meget: „Der skulde være stor Stads paa Antvorskov med det Første.“ Forvalteren, Grevens Hovmester og Grevindens Søster havde været hos Præstens, hvor min Fader var i et Erinde; de havde haat en meget lang Samtale inde i Præstens Lyshuus. Siden var min Fader bleven kaldt derud — „og,“ sagde min Fader — „tænk, hvad mener I nu, han fortalte mig! Hvem troer I, at det er, der ventes paa Antvorskov? Det er en Statsminister, den store Minister Grev Bernstorff, som er en af de dygtigste Mænd, der er til her i Landet, og hvad man kalder en virkelig Adelsmand, en rigtig selben brav Mand! — for det er han! — Han kommer imorgen Aften og bliver der en uge, otte Dage, meente de. Han kommer lige her forbi, naar han kjører op til Slottet! Nu skal jeg over til Maleren med denne Seddel fra Forvalteren; han er saa vred paa ham, han har reent fordærvet et Alter for dem, som skal bruges til Stadsen, og nu skal han gjøre det om. Jeg maa over til Magisteren med det samme og fortælle ham det, og til Komfru Møller og til Feltshævereren. Den Mand maa vel enhver glæde sig over at faae at see. Borgemeisteren, han veed det da vist. Han skulde da vel aldrig spekulere paa, at Byen skal gjøre nogen Stads for Grevten, naar han hører igennem; baade Comtesse'n og Hofmesteren sagde, at det var Noget, der aldeles ikke gik an; den gamle Grevse brød sig ikke om jaadanne Anstalter, sagde de. Paa Slottet, der var det en anden Sag, der var det en Familiefest; det var ogsaa den Dag Grevindens Kjølselsdag. Men vi vilde dog passe paa, naar han kommer, og vi vilde staae ude paa Gaden og hilse ham, naar han kjører forbi. Ja, for det er en prægtig Mand, den Bernstorff, som har gjort saameget for Bønderne og han har gjort meget for Alle, for hele Landet og Riget! Det er en stor Mand — det er der kun een Stemme om i hele Danmark!“ Jeg veed aldrig, at jeg har seet min Fader i et lysere og livligere Humeur. Han gik over til Maleren, saa tilde det var; og hvor Ffolk endnu var oppe, der fortalte Ra-boer og Venner, at den store Grev Bernstorff kom næste Dag til Byen, og kjørte op til Antvorskov.

Jeg var med min Moder hos Gartnerens, og der var der travlt, paa Slottet, i Gaarden, i Haven, paa Veien. Der blev, paa den høie, store, og for alle mulige egentlige Binduer, efter ældgammel Klosterbygningssmaade, aldeles blottede Slotsmuur, den nemlig, som vendte udad mod Slagelse-veien, af store grønne Krandsse, med Markblomster i, dannet en Kuskription med latinske Bogstaver. Da jeg saae den næste Dag, stod der:

Velkommen Fader!

Det var en smuk Idee af dem, der anstillede denne Fest. at Bønderpiger rundt om fra Godset havde plukket alle Mark-blomsterne, og nu, iførte deres bedste Stads, uberviste af de unge Damer paa Slottet, flettede dem sammen i lange Krandsse til at danne Bogstaver af. Hvor der var en Lyshæd og en yndig Trædighed! Rang med Slotsmuren, paa Stene og paa Bøgne, og paa Gjerdet sad Pigerne i lange Rækker og flet-

tede de lange Krandsse, og paa Stigerne stode Andre, tillige-med Comtesse'n og et Par Fjofener, og bandt dem op paa Muren i Bogstaver. Slotsgaarden jevnedes og strøedes tyndt over med hvidt Sand. Ved Hæveporten byggedes en Portal af Ørene og Blomster. Et Alter var opstillet midt i Gaarden. I Binduerne paa den Fløi, hvor den gamle Kibberfal var, som alt for mange Aar siden blev brugt til Dandsesjal ved Høstgildet for Bønderne, opstilledes transparente Male-rier, der først skulde sees om Aftenen, og derfor endnu vare tilbakke. Alle hjalp til. Grevens Familie havde ligesaa travlt som alle andre. Næste Dags Aften skulde Bernstorff komme. Der blev jevnet nogle store Kuller i vor Gade; i min Faders Have raadsløge nogle Borgere om at complimentere Ministeren paa Slottet. Skolens Conrector valgtes til Ordfører. Paa Gaden, i Ørene, i Binduerne stode Ffolk sammen, og talede kun om den store Bernstorff.

Hos Stadsmusikanten, vor Nabo, indøvede nogle Musici de Stykker, der skulde blæses paa Slottet. Hele Byen var næsten i ligesaa glad-festlig en Tummel som Slottet.

Jeg veed nok, at jeg ikke havde mine Dine luffede den hele Nat.

Næste Dags Eftermiddag henimod Aften kom Bernstorff igennem Slagelse, og kjørte til Antvorskov. Jeg stod i Gadedøren ved Siden af mine Forældre, da han kjørte forbi i en meget simpel Caleche. Alle Mennesker vare paa Benene, deels i Binduerne, deels ude paa Fortouget, for at hilse paa ham. Der blev hverken raabt Hurra eller sjunget. Der var ganske stille. Alle Ffolk bleve staaende. Koner og Piger neiede, Mændene toge Hattene af og bukkede for den gamle Mand, som sad der med sit sneehvide Hoved og nikkede ven-sligt, og lod Knuden kjøre langsomt, som om en saa ærefrygts-fuld Hilsen, hvor simpel den endogaa var, fornoiede ham. Jeg veed heller ikke, at jeg nogensinde har været tilstede ved nogen skønnere Hylsing. Hvor barnagtige end mine Begreber og Forestillinger naturligvis maae have været dengang, saa mindes jeg dog meget godt, at jeg tænkte ved mig selv hvad det maa være for en stor Mand, siden Alle bukkede saa dybt for ham, og han kjører dog i jaadan en lille Vogn.

Saa vidt jeg erindrer, var det en Dnsdag, Bernstorff kom. Søndagen efter skulde Ffesten være paa Antvorskov, men han maatte ikke vide det allerringeste deraf, hed det omkring i Egnen. Søndag Formiddag var Bernstorff i St. Petri Kirke i Slagelse, og der var vel over tusinde Mennesker i Kirke, for at see ham, baade Bønder og Byens Ffolk. Om Efter-middagen stilledes alle Mennesker ad Antvorskov til. Slots-gaarden var saa festligt smykket, saa prægtig som nogen Keiser-borg i Riddertiden. Alle Binduer, smaa og store, den aller-mindste Abning i Muren, var opfyldt med Ansigter. Fra alle tre Tårne vaiede store Flag, med store Guld-Bogstaver paa. Murene vare behængte med store hvide Lagner, hvor-paa Krandsse vare fæstede med Ravnetræl i. — Her stode høie Stager med Begjæller langs med Muren. De skulde tæn-des om Aftenen. Pladsen om Alteret, hvorpaa der brændte Ald, var ryddelig, og Tilskuerne bleve anviste at tage Plads paa de Bænkerader, der vare anbragte langs med Muren. Det hed, at Grevten spadserede nede i Haven; men vilde komme ind af Porten, der hvor Blomster-Portalen var byg-get. Der stode Stole under den. Alle glædede sig, som vare i Nærheden af disse Stole; thi der, meente man, vilde Bern-storff sætte sig ned; og saa kunde man da ret faae ham at see. — Der var saa stille, uaetget de mangfoldige Mennesker her vare forsamlede i den store Slotsgaard, at da der kom et temmeligt talrigt Herstab, jeg husker ikke fra hvilken Herre-gaard i Omegnen, ind ad Slotsporten, og vilde, da just ingen af dem, der havde Opfygt ved Høitideligheden, vare i Nærheden, gaae hen over den blomsterbestrøede Plads om Alteret, og juakkede høit og loe, saa blev der tystet paa dem fra alle Kanter. De bleve nu staaende stille og saae sig om til alle Sider, men saa bleve de nogle Bekjendte vaer, dem thøede de da til og toge Plads imellem dem. — Noget efter hørte man Trompeter svinge udenfor Slottet. Alles Fine vendte sig mod Porten, og hvor steg ikke nu Alles Forvent-ning, da der saaes fire, sex Hestehøveder, smykkede med Krandsse, Blomster og spraglede Baand. Man kunde høre, at hele Porten var fuld af Heste og Mennesker. Der løb Trompetstød, der høretes Fioler og Klarinetter: det var Bøn-derne, der vare i Opmarsch. Snart fortaltes det da rundt om, at der var over de tusinde Bønder udenfor Slottet, alle i festlig Stads og til Ffest, og ligesaa mange tilføds, gamle Mænd og Koner og unge Piger. De vilde hyde den gamle Bernstorff god Dag, og bringe ham et Hurra. Strax efter løb der flere svingende Trompetstød. Jeg synes aldrig, at Trompeten har høit saa jultet i mine Øren, som der. — I det samme løb det fra alle Sider: „der er han, der komme de!“ Alle Hoveder vendte sig igjen mod Blomsterportalen. Indgangen til Haven var aaben, og den gamle Grevse stod der, omringet af sin Slægt og sine Bøer. En ung Pige tog ham ved Haanden, og førte ham udenfor Portalen. Da han saae op, og blev den store Mængde Mennesker vaer rundt-omkring, da tog han sin Hat af sit hvide Hoved med begge sine Hænder, og nikkede om til alle Sider, og i det samme løb Trompeterne igjen fra Slotsporten, og nu fattede Bøn-bernes Tog sig i Bevægelse og rykkede ind i Gaarden. Det var nu ikke Antvorskovs Bønder alene, men fra hele Om-egnen var der Bønder med i Toget. Saa festligten Klædte havde jeg endnu aldrig seet dem; de vare ellers i deres hele Optog ordnede, saaledes som naar de rede Sommer i By, men, istedetfor udslæbte Duffer, vare nogle og tyve af de